

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 28.4.2006
COM(2006) 179 galīgā redakcija

Projekts

IESTĀŽU NOLĪGUMS

**par iestāžu sadarbību, kas izriet no starptautiskām konvencijām, kam Eiropas
Atomenerģijas kopiena un tās dalībvalstis ir puses**

(iesniegusi Komisija)

{SEC(2006) 519}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. MĒRĶIS

Šā priekšlikuma mērķis ir noteikt vispārīgus principus Padomē pārstāvēto dalībvalstu un Komisijas, kas pārstāv Eiropas Atomenerģijas kopienu (še turpmāk — „Kopiena”), iestāžu sadarbībai, piedaloties starptautiskos pasākumos, kuru temats daļēji ietilpst Kopienas, uz ko attiecas Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līgums, un daļēji — dalībvalstu kompetencē.

Vajadzīga koordinācija starp Padomē pārstāvētajām dalībvalstīm un Komisiju, lai tās veiktu savas attiecīgās funkcijas pilnīgā saskaņā ar Līgumu un Kopienas sadarbības garu, ja šādos pasākumos piedalās gan Komisija, gan dalībvalstis.

Vajadzība noteikt principu kopumu *Euratom* un *Euratom* dalībvalstu kopīgai dalībai nesentika uzsvērta sanāksmēs, kas bija veltītas Konvencijas par kodoldrošību pārskatīšanai, un konferencē, lai izskatītu un pieņemtu ieteiktos grozījumus Konvencijā par kodolmateriālu fizisku aizsardzību.

2. EURATOM ĀRĒJĀ KOMPETENCE

Saskaņā ar *Euratom* līguma 1. pantu 1957. gadā izveidotās Kopienas galvenais uzdevums ir „palīdzēt dalībvalstīs celt dzīves līmeni un izvērst attiecības ar citām valstīm, radot nosacījumus, kas vajadzīgi kodolenerģētikas rūpniecības nozaru straujai izveidei un izaugsmei.” Šā uzdevuma veikšanai dalībvalstis, parakstot *Euratom* līgumu, Kopienai ir devušas suverēnas tiesības šādās galvenajās jomās: pētniecība, veselības aizsardzība un drošība (strādājošo un iedzīvotāju aizsardzība pret jonizējošā starojuma kaitīgo iedarbību), izejvielu piegāde un kodoldrošība.

Saskaņā ar *Euratom* līguma 2. panta h) punktu Kopiena var veidot attiecības ar trešām valstīm un starptautiskām organizācijām, lai sekmētu progresu, kas panākts kodolenerģijas izmantošanā nemilitāros nolūkos. Tādēļ Kopiena savu pilnvaru un jurisdikcijas robežās var uzņemties saistības, noslēdzot nolīgumus vai līgumus ar trešo valsti, starptautisku organizāciju vai trešās valsts personu (*Euratom* līguma 101. pants).

Kopienas ārējo kompetenci apstiprina tiesu prakse. Saistībā ar paredzēto Kopienas pievienošanās Fiziskās aizsardzības konvencijai 1978. gadā Eiropas Kopienas Tiesa pārbaudīja Kopienas ārējo kompetenci¹. Atsaucoties uz tiesu praksi ārējās kompetences jomā, Tiesa konstatēja, ka, tā kā Kopiena izstrādā kopīgus iekšējos noteikumus, tā arī ir kompetenta attiecībā uz ārējām sarunām, kas var ietekmēt šos kopīgos noteikumus². Tiesa arī paziņoja, ka, ja Kopienai ir iekšējā kompetence konkrēta mērķa sasniegšanai, tas netieši nozīmē, ka tai šajā ziņā ir arī ekskluzīva ārējā kompetence, ciktāl tas ir vajadzīgs konkrētā mērķa sasniegšanai³. Turklāt attiecībā uz Kopienas un tās dalībvalstu starptautisko saistību īstenošanu Tiesa nolēma, ka attiecībā uz Kopienas Konvenciju var īstenot tikai tad, ja Kopienas iestādes un

¹ Tiesas 1978. gada 14. novembra Nolēmums 1/78.

² Tiesas 1971. gada 31. marta Nolēmums lietā 22/70 Komisija pret Padomi, ECR 1971, 263. lpp. - AETR.

³ Tiesas 1977. gada 26. aprīļa Atzinums 1/76, Projekts nolīgumam, ar ko izveido Eiropas uzkrāšanas fondu iekšzemes ūdensceļu kuģiem., ECR 1977, 741. lpp.

dalībvalstis cieši sadarbojas, gan risinot sarunas par Konvenciju un to noslēdzot, gan pildot saistības, kuras tās ir uzņēmušās.

Tiesa 1994. gadā atkārtoti apstiprināja savu Atzinumu 1/94⁴ par to, ka, „ja ir skaidrs, ka nolīguma vai konvencijas temats daļēji ir Kopienas kompetencē un daļēji dalībvalstu kompetencē, ir būtiski nodrošināt dalībvalstu un Kopienas iestāžu ciešu sadarbību, gan risinot sarunas par nolīgumu vai konvenciju un tos noslēdzot, gan pildot saistības, kuras tās ir uzņēmušās.”

Attiecībā uz Kopienas pievienošanos Konvencijai par kodoldrošību ar ģenerālvokāta Džeikoba atzinumu, uz kuru pamatojoties Tiesa 2002. gada 10. decembrī pasludināja spriedumu, nesen tika apstiprināts, ka: „saskaņā ar Līguma 101. panta 1. punktu Kopiena var slēgt starptautiskus nolīgumus „atbilstīgi savām pilnvarām un kompetencei”. Tādēļ *Euratom* ārējā kompetence ir tāda pati kā iekšējā, vārdu sakot, tā ir tiesīga slēgt starptautiskus nolīgumus jomās, kurās tai ir tiesības rīkoties Kopienas iekšienē”⁵.

3. EURATOM PIENĀKUMI STARPTAUTISKO ATTIECĪBU JOMĀ

3.1. Ievads

Saistībā ar jautājumiem, uz ko attiecas Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līgums, Kopiena pašlaik ir puse piecās starptautiskās konvencijās — Konvencijā par kodoldrošību, Kopējā lietotās kodoldegvielas un radioaktīvo atkritumu drošas pārvaldības konvencijā, Konvencijā par kodolnegadījumu operatīvu izziņošanu, Konvencijā par palīdzību situācijā, kad notikusi kodolkatastrofa vai radioloģiska avārija, un Starptautiskajā konvencijā par kodolmateriālu fizisku aizsardzību.

Šīs konvencijas paredz, ka reģionālās integrācijas organizācijas ir puses tikai atbilstīgi savai kompetencei. Reģionālajām integrācijas organizācijām, deponējot pievienošanās instrumentus, jādara zināma sava kompetence jautājumos, uz ko attiecas Konvencija. Konkrēti, Kopiena, pievienojoties minētajām konvencijām, deponēja deklarācijas (uzskaitītas Komisijas dienestu darba dokumentos).

3.2. Vispārīgi principi

Dalībvalstis, parakstot *Euratom* līgumu, atzina Kopienas kompetenci kodolenerģētikas jomā. Tādēļ Kopiena viena pati, ja tai ir ekskluzīva kompetence, vai kopā ar dalībvalstīm, ja kompetence ir dalīta, ir tiesīga uzņemties un veikt pienākumus *vis-à-vis* trešām valstīm starptautiskās konferencēs, kuru rezultāti var ietekmēt Kopienas kompetences jomas.

Tādēļ Kopienai un dalībvalstīm, īstenojot starptautiskās saistības šajā jomā, kas daļēji ir Kopienas kompetencē un daļēji ir dalībvalstu kompetencē, jāievēro šādi principi.

– Sadarbības princips: dalībvalstu un Kopienas iestādes cieši sadarbojas, lai panāktu iespējami labāku rezultātu.

⁴ Tiesas 1994. gada 15. novembra Atzinums 1/94.

⁵ Ģenerālvokāta Džeikobsa 2001. gada 13. decembra Atzinums lietā C-29/99. ECR 2002, I-11221. lpp.

- Koordinācijas princips: dalībvalstis un Kopiena saskaņo savu nostāju, vienmēr atbalstot kopējo nostāju.
- Solidaritātes princips: Šis princips ir izklāstīts *Euratom* līguma 192. pantā: „*Dalībvalstis veic gan vispārējus, gan īpašus attiecīgus pasākumus, lai nodrošinātu to pienākumu izpildi, ko rada šis Līgums vai Kopienas iestāžu darbība. Tās atviegļina Kopienas uzdevumu veikšanu. Tās atturas veikt jebkādus pasākumus, kas varētu apdraudēt šā Līguma mērķu sasniegšanu.*”
- Vienotības princips: Dalībvalstis atviegļina Kopienas uzdevumu nodrošināt savas pārstāvības vienotību *vis-à-vis* trešām pusēm.
- Pievienotās vērtības princips: piederība Kopienai dalībvalstīm jāuzskata par pievienoto vērtību, kas starptautiskās konferencēs stiprina, nevis vājina dalībvalstu nostāju.

3.3. Kopienas dalība pārskata sanāksmēs

Ar divām *IAEA* konvencijām — Konvenciju par kodoldrošību un Lietotās kodoldegvielas un radioaktīvo atkritumu drošas pārvaldības konvenciju — valstīm, kas ir puses, noteica pienākumu reizi trīs gados regulāri rīkot pārskata sanāksmes. Šo pārskata sanāksmju mērķis ir izskatīt pušu iesniegtos ziņojumus par pasākumiem, kas veikti no konvencijām izrietošo saistību īstenošanai.

Komisija, kas šādās pārskata sanāksmēs pārstāv Kopienu, sagatavo ziņojumu par pasākumiem, kuri *Euratom* vārdā veikti no konvencijām izrietošo saistību īstenošanai, kas atbilstīgi Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līgumam ir tās kompetencē, un savas kompetences robežās kopā ar dalībvalstīm piedalās pārskata sanāksmēs.

Pirms šā ziņojuma pabeigšanas Komisijai jāuzsāk sadarbība ar Padomi laikus pirms pārskata sanāksmes, lai varētu apspriesties ar dalībvalstīm ar mērķi precizēt ziņojuma daļas. Šādām apspriedēm atbilstīgs forums ir Padome. Atbilstīgi iepriekš izklāstītajiem principiem Kopienas vārdā iesniegtajiem ziņojumiem jāveido Kopienas dokuments, un dalībvalstīm tas nav jāapspiež starptautiskos forumos.

Minētajos forumos pušu iesniegtos ziņojumus apspriež tā sauktajās „valstu grupās”, joprojām vadoties pēc salīdzinošas novērtēšanas principa. Princips ir tāds, ka tikai to delegāciju locekļi, kas pārstāvēti attiecīgajā valstu grupā, drīkst piedalīties šajās apspriedēs. Komisijas pārstāvji iesniedz ziņojumu *Euratom* vārdā. *Euratom* delegācijā nav iekļautas atsevišķas dalībvalstis. Ieteiktajā nolīgumā paredzēts, ka dalībvalstis, kas to vēlas, drīkst būt *Euratom* delegācijas locekles, lai panāktu Kopienas pārstāvības vienotību *vis-à-vis* trešām pusēm.

3.4. Kopienas dalība pārskata un grozījumu konferencēs

Visās minētajās konvencijās paredzēts mehānisms to pārskatīšanai un grozīšanai. Kopiena kā puse šajās konvencijās piedalās minētajās konferencēs, lai nodrošinātu no konvencijām izrietošo saistību atbilstību politikas virzieniem un noteikumiem *Euratom* līgumā un tā sekundārajos tiesību aktos.

Ja pārskatīšanas vai grozīšanas konferences temats daļēji ietilpst Kopienas, uz ko attiecas Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līgums, un daļēji — dalībvalstu kompetencē, Kopienas dalība ir jākoordinē.

Tādēļ pirms konferences Komisijai jārīko vajadzīgās apspriedes ar Padomē pārstāvētajām dalībvalstīm, lai izstrādātu kopēju nostāju, kas pēc tam tiks atbalstīta Kopienas vārdā.

Turklāt pēc Komisijas vai jebkuras dalībvalsts pieprasījuma jānotiek tik Komisijas, dalībvalstu un Padomes apspriedēm uz vietas, cik prasīts, lai izstrādātu kopēju nostāju, ar ko Kopienas vārdā nākt klajā konferencē.

4. SECINĀJUMS

Šajā ierosinātajā iestāžu nolīgumā izklāstīti vispārīgie principi iestāžu koordinācijai starp Padomē pārstāvētajām dalībvalstīm un Komisiju, kura pārstāv Eiropas Atomenerģijas kopienu, piedaloties sanāksmēs, ko organizē saistībā ar starptautiskām konvencijām, kurās *Euratom* un *Euratom* dalībvalstis ir puses, lai nodrošinātu vienotu pārstāvību *vis-à-vis* trešām valstīm un panāktu, ka tiek respektētas gan Kopienas, gan valstu saistības.

IESTĀŽU NOLĪGUMS

par iestāžu sadarbību, kas izriet no starptautiskām konvencijām, kam Eiropas Atomenerģijas kopiena un tās dalībvalstis ir puses

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 192. pantu,

tā kā:

- (1) Ja nolīguma vai konvencijas priekšmets daļēji ir Kopienas kompetencē un daļēji dalībvalstu kompetencē, ir būtiski nodrošināt Padomē un Komisijā pārstāvēto dalībvalstu ciešu sadarbību gan sarunu procesā un parakstot, gan pildot jaunās saistības. Minētais sadarbības pienākums izriet no prasības par Kopienas vienotību, ja tā tiek starptautiski pārstāvēta. Komisijai un dalībvalstīm jāveic viss vajadzīgais, lai šajā ziņā nodrošinātu iespējami labāku sadarbību.
- (2) Eiropas Atomenerģijas kopiena pašlaik ir puse piecās starptautiskās konvencijās, konkrēti, Konvencijā par kodoldrošību⁶, Kopējā lietotās kodoldegvielas un radioaktīvo atkritumu drošas pārvaldības konvencijā⁷, Konvencijā par kodolnegadījumu operatīvu izziņošanu⁸, Konvencijā par palīdzību situācijā, kad notikusi kodolkatastrofa vai radioloģiska avārija⁹, un Starptautiskajā konvencijā par kodolmateriālu fizisku aizsardzību¹⁰.
- (3) Dalībai starptautiskos forumos jānotiek, pamatojoties uz skaidriem un savstarpēji pieņemtiem principiem.
- (4) Konvencijā par kodoldrošību un Kopējā lietotās kodoldegvielas un radioaktīvo atkritumu drošas pārvaldības konvencijā pusēm noteikts pienākums regulāri rīkot sanāksmes, lai izskatītu pušu iesniegtos ziņojumus par pasākumiem, kas veikti, lai izpildītu konvencijās noteiktos pienākumus. Komisijai, sagatavojot ziņojumus un iesniedzot tos *Euratom* vārdā, atbilstīgi jāapspriežas ar Padomi.
- (5) Komisija, kas pārstāv Eiropas Atomenerģijas kopienu un kas ir puse konvencijās, kopā ar dalībvalstīm savas kompetences robežās piedalās konferencēs, kas veltītas pārskatīšanas un grozīšanas jautājumiem. Lai nodrošinātu Kopienas pārstāvības vienotību attiecībā uz trešām pusēm, jārīko visas vajadzīgās apspriedes, lai izstrādātu kopēju nostāju, kas Komisijai un dalībvalstīm ļaus nodrošināt konsekventu dalību,

⁶ OJ L 318, 11.12.1999., 20. lpp.

⁷ OJ L 185, 16.7.2005., 33. lpp.

⁸ OJ L [...], [...], p. [...].

⁹ OJ L [...], [...], p. [...].

¹⁰ OJ L 149, 17.6.1980., 41. lpp.

IR VIENOJUŠĀS PAR TURPMĀKO.

1. MĒRĶIS

Šā nolīguma mērķis ir noteikt vispārīgus principus dalībvalstu un Komisijas, kas pārstāv Eiropas Atomenerģijas kopienu, dalībai starptautiskos pasākumos, kuru priekšmets daļēji ietilpst Kopienas, uz ko attiecas Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līgums, un daļēji — dalībvalstu kompetencē.

2. VISPĀRĒJI PRINCIPI

Dalībvalstis, piedaloties šādos starptautiskos pasākumos, uz turpmāk uzskaitīto vispārējo principu pamata cieši sadarbojas ar Komisiju un Padomi.

1. Sadarbība — dalībvalstu un Kopienas iestādes strādā kopīgi, lai panāktu iespējami labāku rezultātu.
2. Saskaņošana — dalībvalstu un Kopienas iestādes saskaņo savu nostāju, lai atbalstītu kopējo nostāju.
3. Solidaritāte — dalībvalstis veic atbilstīgus pasākumus, lai nodrošinātu Kopienas starptautisko saistību izpildi, un atturas no visiem pasākumiem, kas varētu šo izpildi kavēt.
4. Vienotība — dalībvalstis atbalsta Kopienas attiecībā uz trešām pusēm, nodrošinot Kopienas pārstāvības nedalāmību.
5. Pievienotā vērtība — piederība Kopienai dalībvalstīm jāuzskata par pievienoto vērtību, kas starptautiskās konferencēs stiprina, nevis vājina dalībvalstu nostāju.

3. DALĪBA PĀRSKATA SANĀKSMĒS

1. Komisija sāk ļoti savlaicīgi sazināties ar Padomi pirms pārskata sanāksmes, kad vēl nav pabeigts tās ziņojums par pasākumiem, kas veikti, lai izpildītu no konvencijām izrietošos pienākumus.
2. Dalībvalstis un Komisija apspriež Kopienas ziņojumus tikai Padomē. No apspriedēm citos forumos izvairās.
3. Pārskata sanāksmēs dalībvalstis var izvirzīt savus kandidātus iekļaušanai Komisijas delegācijā. Tomēr šie pārstāvji nav arī valsts delegāciju pārstāvji.

4. PIEDALĪŠANĀS KONFERENCĒS, KAS VELTĪTAS PĀRSKATĪŠANAS UN GROZĪŠANAS JAUTĀJUMIEM

1. Pirms pārskatīšanas un grozīšanas jautājumiem veltītajām konferencēm Komisija un dalībvalstis apspriežas Padomē, lai izstrādātu kopēju nostāju.

2. Konferencēs Komisija un Padome kopīgi uz vietas organizē sagatavošanas sēdes, iesaistot visas pārstāvētās dalībvalstis. Šīs sēdes sasauc vienmēr, ja tas ir vajadzīgs, vai pēc dalībvalsts vai Komisijas pieprasījuma, lai izstrādātu kopēju nostāju, kas Kopienas vārdā iesniedzama plenārsēdē.
3. Konferencē kopējo nostāju Kopienas vārdā iesniedz Komisija, ja nostāja attiecas uz priekšmetu, kas ir tikai Komisijas kompetencē, vai Padome, ja nostāja attiecas uz valsts kompetencēm, vai kopīgi, ja kompetenču joma ir dalīta. Komisija un dalībvalstis var uzstāties, lai atbalstītu kopējo nostāju.
4. Dalībvalstis balso atbilstīgi kopējai nostājai, par ko tās ir vienojušās.

5. PUBLICĒŠANA

Šo nolīgumu publicēs *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Briselē,

*Komisijas vārdā —
priekšsēdētājs*

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*